

בסימן שיבה ובניין

חוברת השאלות

הממונה על חידון התנ"ך: איציק בן-אבי מרכז ועורך החידון : חננאל מלכה מחבר השאלות: לירון בן משה

הפקה: משרד החינוך, מינהל חברה ונוער

י"ט באדר בי תשפ"ב 2022 במרץ 2022 © כל הזכויות שמורות ©

המתמודדים בחידון הארצי (על פי סדר הישיבה):

ממלכתי:

רחל אליחי מלכה, בנימין רוטמן, אשל הנשיא

לירן חיים אדרי, אורט נעמי שמר, גן יבנה

יהב נח אטלס, תיכון הנדסאים, הרצליה

עמרי יחיאל, תיכון ייחדי, מודיעין

עומר מסיקה, מקיף ג' אשדוד

שוהם קוצר, מקיף ג' אשדוד

לידור רבינוביץי, תיכון אורט שלומי

דניאל רוזייב, תיכון ליאו בק, חיפה

ממלכתי דתי:

שלמה ידידיה ויזל סנקרי, ישיבת קריית הרצוג, בני ברק

יהושע ויסבורט, ישיבת בני צבי, בית אל

אליסף יעקב, ישיבה תיכונית שעלבים

הלל כהן, תיכון הרטמן ירושלים

נריה מויאל, אופקים

דביר חיים מרצבך, ישיבת אמי"ת צפת

דוד אריה פריש, ישיבת בנייע פרחי אהרון, קרית שמואל

נריה תרומי, ישיבת מצפה, רחובות

אמונה שילת, אולפנת אמי"ת חצור

השופטים בחידון הארצי:

דלית שטאובר, מנכ"לית משרד החינוך

מרים פיירברג איכר, ראש העיר נתניה

משה קייזלר, מנכ"ל העמותה לחינוך בלתי פורמלי בנתניה

עמליה לואין, מפקחת ארצית, פיתוח תכנים ותוכניות, מינהל חברה ונוער

לירון בן משה, חתן התנייך הבינלאומי למבוגרים תשפייב ומחבר השאלות

משרד החינוך

Ministry of Education وزارة التربية

ברכת מנכ"לית משרד החינוך

התנ"ך מסמל יותר מכל את החיבור העמוק של העם היהודי, עם הספר, אל ספר הספרים. את החיבור לחוק ולמוסר, לתרבות ולהיסטוריה. בתנ"ך יש מליצה ויש בו חוכמה. יש בו גם בשורה. ספר הספרים פרץ את גבולות האומה שלנו ומיסד בתרבויות העולם את הערכים של אהבת האדם, שמירה על כבוד האדם, חירות ושוויון.

לאורך כל שנותיה, קידשה היהדות את ערכיה ואת החינוך גם יחד. היא קידשה את הלימוד ואת הנחלת הערכים האנושיים. מערכת החינוך שלנו ממשיכה בהתמדה את המסורת הזו, מסורת של למידה, חקר, העמקה ובניית ידע. מסורת של הנחלת ערכים כחלק מעיצוב זהות אך גם כחלק מתרומתה לעיצוב פניה של החברה והמדינה.

אני מברכת את מתמודדי החידון, אוהבי התנייך והדעת אשר מגיעים אלינו מכל קצוות תבל ואת צוותי החידון העוסקים במלאכה להנחלת אהבת התנייך ומאחלת הצלחה לכולם.

דלית שטאובר המנהלת הכללית

משרד החינוך מינהל חברה ונוער לשכת מנהל המינהל

ברכת מנהל מינהל חברה ונוער

לפני שבעים שנה התרחש מאורע היסטורי בעוצמתו ובחשיבותו. עם שזה מכבר היה למאכולת אש בכבשנים באירופה קם שוב לתחיה כעוף החול מאפר המשרפות, וחידש את חייו הלאומיים במולדתו הישנה, מולדת ממנה היה מנושל זה מאות בשנים. גם שפתו העתיקה, השפה העברית, ששימשה בעיקר לתפילה, שבה והייתה לשפת היום יום הרשמית. שנה אחת קודם, ב- כ"ט בנובמר 1947 התרחשו שני אירועים שבישרו את התחייה הזאת.

האחד המוכר יותר היה הכרת האומות המאוחדות בעצרת האו"ם בזכותו של העם היהודי להקים מדינה. אך לא פחות חשוב, באותו יום ממש, בערבות ים המלח, נתגלתה תגלית מרעישה- מגילות ים המלח שהכילו עותקים של כמעט כל ספרי התנ"ך, שמורים בכדי חרס מחכים ליום הזה שיחשפו את מחבואם. ואכן, החיבור של התנ"ך ועצמאותנו המדינית הוא מוכרח. היו אלה נביאי הנחמה בהם מצאו ישראל בתפוצות הגלות את התקווה לשוב לארצם. התנ"ך קיבל מקום של כבוד גם בהגות הציונית ונקבע לו מקום של כבוד במגילה המכוננת את עצמאות ישראל בה נאמר שהעם היהודי הוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

ברצוני לאחל לכל המתמודדים בחידון הארצי הצלחה, שיתקיים בהם דברי הפסוק: "וכל בניך לימודי הי", שתרבו ידע ספר הספרים ויפוצו מעיינותיכם חוצה ללמד בעם.

> בברכה, חגי גרוס מנהל מינהל חברה ונוער

מבנה חידון התנ"ך הארצי ושלביו

הניקוד	הנושא	המשתתפים	השלב
50	מבחן מוקדם בכתב	8-9 מכל זרם	קדם פומבי
10	השאלה האישית שאלות מלוות בקטעי סרטים	8-9 מכל זרם	פומבי שלב ראשון
14	זיהוי באמצעות רמזים שאלות בזק באמצעות מחשב	4 מכל זרם	פומבי שלב שני
10	ראש בראש	2 מכל זרם	פומבי שלב שלישי

חומר הלימוד לחידון התנ"ך הארצי

נביאים אחרונים:

:הורה:

בראשית: כל הספר ישעיה: פרקים א-יייב, ס-סייו ירמיה: פרקים א-ב, י"ח-ל"ג שמות: פרקים א-כ, כ"ד,

לייא-לייד

ויקרא: פרקים י"ט, כ"ג-כ"ד :תרי עשר במדבר: פרקים י-י"ז, כ-כ"ה,

כייז, לייב

יואל: כל הספר דברים: פרקים י"ב-י"ד, י"ז-עמוס: כל הספר נייח, ל-לייד יונה: כל הספר

חגי: כל הספר

רות: כל הספר

אסתר: כל הספר

איוב: פרקים א-ב, מייב

קהלת: פרקים א-ד, יייא-יייב

נחמיה: פרקים א-ו, ח-י, י"ב-י"ג

עזרא: פרקים א, ג, ז, ט, י

נביאים ראשונים:

כתובים:

יהושע: פרקים א-ייא, יייד,

כ, כייב-כייד

שופטים: כל הספר שמואל אי: כל הספר

שמואל בי: כל הספר

מלכים אי: כל הספר

מלכים בי: כל הספר

מתמודדים מהחינוך הממלכתי-דתי יבחנו בנוסף גם על הפרקים הבאים.

יחזקאל: פרקים א-ד, י"ז-כ, כ"ז-כ"ח, ל"ז-ל"ט

הושע: פרקים א-ג, יייא-יייד תהלים: פרקים פ-צ

חידון התנ"ך הארצי הפומבי לנוער, התשפ"ב

תקנון החידון וסדריו

- בחידון הפומבי משתתפים עד 17 מתמודדים ומתמודדות, 8 מתמודדים מהחינוך הממלכתי ו-9 מתמודדים מהחינוך המלכתי דתי, שזכו במקומות הראשונים בחידונים המחוזיים / שצברו את הציונים הגבוהים ביותר במקומות השניים.
- הניקוד ההתחלתי של המתמודדים הוא ניקוד המבחן המוקדם בכתב,
 בו ניתן היה לצבור עד 50 נקודות.
- 3. החידון הארצי לשנת התשפ"ב יעמוד בסימן: "שיבה ובניין", בסימן הפסוק: "וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הֶעָרִים וְנִבְנוּ הֶחֲרָבוֹת"(יחזקאל ל"ו, ל"ג)
 - 4. בחידון הפומבי שלושה שלבים:

שלב אי - שאלות בעקבות סרטונים

- א. לכל מתמודד/ת תוצג שאלה בת שני חלקים בעקבות סרטון בנושא החידון. מענה נכון על כל חלק יזכה את המתמודד/ת ב- 5 נקודות.
 - ב. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הראשון עד 10 נקודות.
- ג. עם סיום מחזור השאלות יֵרדו כל המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 8 מתמודדים - 4 מתמודדים מהממלכתי ו-4 מהממ"ד, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר בתום השלב הראשון.

שלב בי - משחק מחשב

- א. בשלב זה הניקוד לא מתאפס.
- ב. המתמודדים יישאלו לפי סדר ישיבתם.
- ג. תופענה ארבע שאלות לפי סדר.לרשות המתמודד 70 שניות להשיב על השאלות בשלב זה.
- ד. תשובה נכונה לכל אחת משלוש השאלות הראשונות תזכה את המתמודד ב-3 נקי. תשובה נכונה לשאלה הרביעית תזכה את המתמודד ב-5 נקי.
- ה. מתמודד שענה תשובה שגויה או דילג על שאלה לא יוכל לחזור ולהשיב עליה או לתקן את תשובתו.

- ו. בתום השלב הזה יֵרדו המתמודדים מן הבמה. לשלב הבא יעלו עד 4 מתמודדים, 2 מתמודדים מהממלכתי ו-2 מהממייד, אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר בתום השלב השני.
 - ז. סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 14 נקודות.

שלב גי - שלב ראש בראש

- א. בשלב זה יתחרו שני המתמודדים שקיבלו את הציון הגבוה ביותר בכל זרם. הניקוד <u>מתאפס</u> בשלב זה.
- ב. תחילה יתחרו זה בזה מתמודדי הממלכתי, ואחר כך מתמודדי הממייד.
 - ג. השאלות תשאלנה לסירוגין.
- ד. בשלב זה עשר שאלות לכל מתמודד. על כל תשובה נכונה יקבל המתמודד נקודה אחת. סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 10 נקי.
- ה. מתמודד שענה תשובה שאיננה נכונה לא יוכל לחזור ולתקנה אלא אם כן חוזר תוך כדי דיבור.
- בתום השלב השלישי בחידון הפומבי ייקבע הזוכה בחידון הארצי בכל זרם. המתמודד/ת שיזכה או תזכה בניקוד הגבוה ביותר בכל זרם, יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת החידון הארצי, והמקום השני יוכתר סגן/סגנית. בכל מקרה, שני הזוכים במקומות הראשונים מכל זרם יעפילו לשלב המקדים בכתב של החידון העולמי לנוער וישתתפו במחנה העולמי לנוער. אם אין הכרעה - יוכתרו שני המתמודדים כחתנים/כלות.
- במקרה של שוויון בשלב הראשון או השני, יכריע הציון של מבחן המילואים. במקרה של שוויון בראש בראש, יוכרזו שני הזוכים כחתנים/כלות.

סדר הצגת השאלות למתמודדים בחידון הפומבי

- המתמודדים ישבו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחתם. על השולחן, ליד כל מתמודד/ת ומתמודד/ת, יוצב שלט ועליו שמותיהם (השם הפרטי תחילה ואחריו שם המשפחה).תחילה יישאלו מתמודדי הממלכתי, ולאחר מכן מתמודדי הממ"ד.
 - 2. סדר הצגת השאלות למתמודדים יהיה לפי סדר ישיבתם.
- ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה מלאה על השאלה, יכריז או תכריז יושב ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
- ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה חלקית, ייוועץ יושב הראש בחבריו השופטים ויכריז על מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.
- 5. לא ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה, יכריז יושב הראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.
- ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה באופן לא נכון, יכריז יושב הראש "תשובה לא נכונה", ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

שאלת ההכרעה

לפני החידון הארצי הפומבי יענו המתמודדים על שאלת הכרעה. בכל מקרה של שוויון בכל שלב, יכריע הניקוד שצברו בשאלת ההכרעה.

מתמודדים בעלי לקויות למידה וצרכים מיוחדים

- בחידון הפומבי כל המתמודדים זכאים להקראת השאלות על ידי מנחה החידון.
- בחידון הפומבי, בשלב הראשון, יהיו שופטי החידון ומנחה החידון רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.
- 3. בחידון הפומבי, בשלב השני תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות.

חבר השופטים והשופטות

1. חבר השופטים מורכב מיושב הראש, ולצדו עד חמישה שופטים.

- יושב הראש אחראי לשיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן/ת זכה/זכתה בהן. יושב הראש מפקח על רישום הניקוד.
 - 3. יושב הראש מורה למנחה להכריז את שמות העולים משלב לשלב.
- 4. בעת הצורך, אם לא השיב/ה המתמודד/ת תשובה מלאה, יקרא היושב ראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד את חבריו השופטים בקריאת חלק מהתשובות.
- 5. בסוף החידון יורה יושב הראש למנחה להכריז את שם חתן או כלת החידון הארצי.
- חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד,
 בין שלב לשלב. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעור.
- 7. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

- 1. מנהל/ת את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.
- מזמין/ה את המתמודדים והמתמודדות ואת חבר השופטים והשופטות לבמה.
 - 3. מזמין/ה את המברכים ודואג/ת לסדר ההופעות האומנותיות.
 - 4. קורא/ת את כל השאלות בחידון בקול.
- 5. מכריז/ה את שמותיהם של כל מתמודד/ת ומתמודד/ת לפני שמוצגת להם השאלה.
- מכריז/ה את שמות העולים והעולות משלב לשלב, על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.
 - . מכריז/ה את שמות הזוכים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בעל/ת הניקוד הגבוה ביותר יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת התנ"ך הארצי, בכל זרם. המקומות השניים יוכתרו כסגנים. חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי יתקיים ביום העצמאות תשפ"ב.

2. ארבעת העולים לשלב החידון העולמי לנוער, יקבלו ציון 100 ב-5 יחידות בתנייך (שאלון 1580 לתלמידי החינוך ממלכתי ושאלון 2580 לתלמידי החמייד).

יובהר כי להנהלת החידון הסמכות לחרוג מכל האמור בתקנון זה בעת הצורך.

השלב הראשון

שאלות בעקבות סרטונים

הסרטון הראשון: מכון וולקני

שאלה מספר 1

בעקבות רעב שהיה בימי השופטים, עזבה נעמי יחד עם משפחתה את הארץ. בימי הקציר, לאחר שתם הרעב, שבה אל עיר מוצאה - בית לחם: "וַתָּשָׁב נָצֶמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלֶּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׁדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה בָּאוּ בִּית לֶחֶם בִּתְחַלַּת קְצִיר שְׁעֹרִים"

- א. כמה שנים התגוררה נעמי בנכר?
- ב. מה שם השופט שמוצאו מן העיר בית לחם?

תשובה:

10 . א

"וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹּט הַשֹּפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לֶגוּר בִּשְׁדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתוֹ וּשְׁנִי בָנָיו: וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֲמִי וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשִׁם שְׁנִי בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְּרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיִּבְאוּ שְׁדֵי מוֹאָב וַיִּמְת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֲמִי וַתִּשְּׁאֵר הִיא וּשְׁנִי בָנֶיהָ: וַיִּשְׁאוּ לְהָשִׁר בְּעָשֶׁר בַּעָשֶׁר בְּעָשֶׁר בְּשְׁבִי מִשְׁבִּי מִוֹאָב כִּי שַּׁמְעָה בִּשְׁדֵה מוֹאָב כִּי שְׁמְעָה בִּשְׁדֵה מוֹאָב כִּי שְׁמְעָה בִּשְּׁדֵה מוֹאָב כִּי בָּלְתִר לָהֶם לָחֶם: וַתֵּצֵא מִן הַפְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָּה שָׁפָּה וּשְׁתֵּר בַּלֶּתָר לָהֶם לָחֶם: וַתֵּצֵא מִן הַפְּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁפָּה וּשְׁתֵּר כַלְתָּה עָפָה וּשְׁבֵּר בְּלֶשוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה" (רות אי, אי-זי)

ב. אבצן

ײַנִיּשְׁפּׂט אַחֲרָיו אֶת יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם: וַיְהִי לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחוּצָה וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת הֵבִיא לְבָנָיו מִן הַחוּץ וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁבַע שָׁנִים: וַיָּמָת אִבְצָן וַיִּקָּבֵר בְּבִית לָחֶם" (שופטים י"ב, חי-יי)

מסופר על אישה נוספת שבעצת הנביא העתיקה את מקום מגוריה אל ארץ נכריה מפני הרעב. בתום הרעב, שבה גם היא ארצה ופנתה אל המלך בבקשה לקבל בחזרה את ביתה ואת שדה: יינַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שַׁנִים וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לִצְעֹק אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּיתָהּ וְאֶל שַׂדָהּיי וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ

- א. עם מי דיבר המלך בעת שבאה אליו האישה?
 - ב. מה הייתה עיר מוצאה של האישה?

תשובה:

א. גיחזי

"יָנֶאֱלִישָׁע דְּבֶּר אֶל הָאשָׁה אֲשֶׁר הֶחֵיָה אֶת בְּנָה לֵאמֹר קוֹמִי וּלְכִי אַתְּ וּבִיתֵּדְ

וְגוּלִרִי בַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי כִּי קַרָא הי לַרָעַב וְגַם בָּא אֶל הָאֶרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים: וַתְּקָם הָאשָׁה וַתַּגִשׁ כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּשֶׁר הָאשָׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא שָׁבַע שָׁנִים: וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים וַתָּשָׁב הָאשָׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לִצְעֹק אֶל הַיְּמֶלֶךְ אֶל בִּיתָהּ וְאֶל שָׁדָהּ: וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל גַּחְזִי נַעַר אִישׁ לְצְעֹק אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל בִּיתָהּ וְאֶל שָּׁדְהּ: וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל גַּחְזִי נַעַר אִישׁ הְאֱלֹהִים לֵאמֹר סַפְּרָה נָּא לִי אֵת כָּל הַגְּדְלוֹת אֲשֶׁר עַשָּׁה אֲלִישָׁע: וַיְּהִי הוּא מְּבְּהְ צַעְּקְת אֶל הַמֶּלֶךְ אַל בִּיתָהּ וְעַל שָּׁדָה וַיִּאמֶר גַּהְוֹזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְעֵל שֶּׁדָה וַיִּאשֶׁר לָהּ וְאֵשֶׁר לַהְּוֹצְע לְהִים לְוֹבְּאשָׁר לֹה וְאַל הַמֶּלֶךְ לָאשָׁר לָהּ וְאֵע לְבָּה וְמִת הַשְּׁדָה מִיּוֹם עַזְּבָה מִיוֹם עַזְבָה אָשֶׁר הָשֵּׁר לְהִינְה וְאֵע לְבָּה וְאֵל הַמֶּלֶךְ לִאשְׁר לָהּ וְאֵת כָּל תְּבוּאֹת הַשְּּדֶה מִיּוֹם עַזְבָה אִת בְּל אֲשֶׁר לָהּ וְאֵת כָּל תְּבוֹאת הַשְּּדֶר מִיוֹם עַזְבָה מִיוֹם עִיְבָּה יִינִה מִיוֹם בִי חִי, אִי-וּי) אֶת הַאָּרֶץ וְעַד עָבָּה" (מלכים בי חִי, אי-וי)

ב. שונם

ײַנְיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָּׁע אֶל שׁוּנֵם וְשָּׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֶק בּוֹ לֶאֱכָל לָחֶם וַיְהִי מִדֵּי עָבְרוֹ יָסֻר שַׁמָּה לֶאֱכָל לָחֶםיי (מלכים בי די, חי)

תבואת הארץ ובניין הארץ נקשרו זו בזה - כל זמן שהיו בני ישראל במדבר אכלו את המן, ומשנכנסו בימי יהושע אל הארץ המובטחת - פסק המן לרדת ואת מקומו תפסה תבואת הארץ: "וַיִּישְׁבֹּת הַפֶּן מִפְּחֶרָת בְּאָכְלָם מִעְבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֶן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן מֵעֲבוּר הַאָּרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֶן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשְּׁרָה הַהִּיאִיי

- א. היכן היו בני ישראל בעת שביתת המן?
- ב. מהי המידה בה נמדד שיעור המן היומי שלקח כל אחד?

תשובה:

א. גלגל

ייוַיֹּאמֶר הי אֶל יְהוֹשָׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַפֶּּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַצֶּה: וַיַּחֲנוּ בְנִי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׁוּ אֶת הַפְּּקח בְּאַרְבִּוֹת יְרִיחוֹ: וַיֹּאכְלוּ מִעְבוּר הָאָרֶץ הַפְּּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָּׁר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ: וַיֹּאכְלוּ מִעְבוּר הָאָרֶץ מְפֶּחַתְּת הַפָּּקח מֵצוֹת וְקָלוּי בְּעֶבֶם הַיּוֹם הַצֶּה: וַיִּשְׁבֹּת הַפָּן מִמְּחֲרָת בְּאָכְלָם מְעְבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְּׂרָאֵל מֶן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן מֵעְבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֶן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשְּׁנַה הַהִּיאיי (יהושע הי, טי-יייב)

ב. עומר / עשירית האיפה

ייוַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה הוּא וַיִּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נַתַן הי לָכֶם לְאָכְלָה: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִּיָּה הי לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגִּלְנֹּת מִסְפַּר נַפְשׁתִיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהְלוֹ תִּקְחוּ: וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְּׁרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט: וַיָּמֹדּוּ בְּעֹמֶר וְלֹא הָעְדִיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקְטוּיי (שמות טייז, טייו-יייח)

בסרטון למדנו כי מעמדה הגבוה של החיטה בימי קדם מצא את ביטויו אף בלשון. כדוגמה לכך הובא הפסוק: "וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִפִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׁדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בִּנִדְּ"

א. מי הבן שנולד ללאה לאחר מעשה זה?

ב. מעשה זה התרחש בשעה שיעקב גר עדיין בבית לבן, בטרם שב לארץ כנען. באיזו ארץ נכריה גר?

תשובה:

א. יששכר

"וַיֵּכֶּדְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר חִטִּים וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׁדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אְמוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל לֵאָה תְּנִי נָא לִי מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ: וַתֹּאמֶר לָה הַמְעֵט קַחְתֵּךְ אֶת אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכֵּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה אָת אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת דּוּדָאֵי בְּנִי וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכֵּב עִמָּה בְּלַיְלָה הוּא: וַיִּשְׁמֵע מַחְתֵּדְ בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכֵּב עִמָּה בַּלַיְלָה הוּא: וַיִּשְׁמַע אֵלִי תָּבוֹא כִּי שָׁכֹר שְּׁכַרְתִּיךְ בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכֵב עִמָּה בַּלַיְלָה הוּא: וַיִּשְׁמַע אֵלהִים אֶל לֵאָה וַתַּקר וְתִּלֶּד לְיַצְקֹב בֵּן חֲמִישִׁי: וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְּׂכָרי לָאָה נָתַתִּי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְּשֹׁכָריי (בראשית לי, י"ד-שְּׁכָרי אֲשֶׁר נָתַתִּי שְׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשְּשֹׁכָריי (בראשית לי, י"ד-

ב. ארם

ייוַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל יַצְקֹב וַיְבָרֶךְ אתוֹ וַיְצֵוָהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִּקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת בְּנִיּתְ בְּנִוֹת בְּנִיתְ בְּנִוֹת בְּתוֹאֵל אֲבִי אִמֶּךְ וְקַח לְדְּ מִשְּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת בְּנָצוֹ אִתְּדְ וְיַבְּרֶדְ אִתְּדְ וְיַבְּרֶדְ וְיַרְבֶּדְ וְהַיִּיתָ לִקְהַל עַמִּים: וְיִתֶּן לְבְּן אֲחִי אִמֶּדְ: וְאֵל שַׁדִּי יְבָרְדְ אתְּדְ וְיַבְּרֶדְ וְיַרְבֶּדְ וְהַיִּיתָ לִקְהַל עַמִּים: וְיִשְּׁלְ שַׁדִּי יְבָרֶדְ אתְּדְ לְרִשְׁתְּדְ אֶת אֶרֶץ מְגָרֶידְ אֲשֶׁר נָתַן לְדְ אֶת בִּרְהָם לְדְּ וֹלְיִבְרָהְם לְדְּ וֹלְיִבְרָהְם לְדְּ וֹיְצְחָק אֶת יַצְקֹב וַיֵּלֶדְ פַּדֶּנָה אֲרָם אֶל לָבָן בֶּן בֶּן אֱלָהִים לְאַבְּרָהְם: וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַצְקֹב וְאַשָּׁוי (בראשית כייח, אי-הי)

הסרטון השני: לכיש

שאלה מספר 5

לצד לכיש, היו ערים בצורות נוספות בארץ ישראל. אדם אחד פנה אל מנהיג ישראל בבקשה לקבל נחלה שהובטחה לו ובה ערי מבצר: "וְעַתָּה תְּנָה לִי אֶת הָהָר הַזֶּה אֲשֶׁר דְּבֶּר ה' בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אַתָּה שָׁמַעְתָּ בַיּוֹם הַהוּא כִּי עֲנָקִים שָׁם וְעָרִים גְּדֹלוֹת בְּצָרוֹת"

א. מאיזה שבט היה האדם?

ב. בפעם אחרת, הובעה בפני אדם זה תלונה על נחלה שנתן. מה היתה התלונה?

תשובה:

א.יהודה

"וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי יְהוּדָה אֶל יְהוֹשָׁע בַּגִּלְנָל וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב בֶּן יְפַנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה לָדֵעְתָּ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הִי אֶל מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל אדוֹתֵי וְעַל אדוֹתֶיךְ בְּקְדֵשׁ בַּרְנֵעַ: בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בִּשְׁלֹם מֹשֶׁה עֶבֶד הִי אֹתִי מִקְּדֵשׁ בַּרְנֵע בְּבְרֵנֵע: בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי מִלֵּאתִי אַחֲרִי הִי אֱלֹהִי: וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בִּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר אָם לֹבְבִי: וְאַחֵי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי הִמְּסִיוּ אָתוֹ דְּבָר כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי: וְאַחַי אֲשֶׁר עָלוּ עִמִּי הִמְסִיוּ אָם לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דְּרְכָה רַגְּלְךְ בָּהּ לְדְ תִהְיָה לְנַחֲלָה וּלְבָנֵידְ עַד עוֹלָם כִּי מְלֵאתָ אַחֲרִי הוּ אֱלֹהִי: וְעְתָּה הְנֵה הָוֹיְה הִי אֹחֹ דְּבָר הִי אֶת הַדְּבָר הַיֶּה אֶל מֹשֶׁה אֲשֶׁר דְּבֵּר זִי אַבְּעִים וְּעָתָּה הְנָה מְאָז וּכְכִּחִי עָתָּה לַמְּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא: וְעַתָּה תְּנָה לְעָבְּיוֹם הָחוֹא כִּי שְׁנָה מִאָּז וּבְּלחִי אָז וּכְכֹחִי עָתָּה לַמִּלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא: וְעַתָּה תְּנָה לִי אָת הָהָר הַיָּה בְּלִית אוֹתִי מֹשֶׁה בְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עָתָּה לַמְלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבוֹא: וְעַתָּה תְּנָה הִנָּה הְנָה הַיָּה הְשָּׁר דְּבֶּר הוּ בִּיוֹם הַהוּא כִּי שִׁה וְלָבוֹץ וְבְרִים עְּשְׁר דְּבֶּר הוּ בִּיוֹם הַהוּא כִּי מְשָׁר בְּבָּר הוּ בְּצְרוֹת אוּלֵי הִי אוֹתִי וְהוֹרְשְׁתִּים שָּׁם וְעָרִים גְּשְׁר בְּבֶּרוֹת אוֹלֵי הִי אוֹתִי וְהוֹבְישְׁתִּ בְּיִשְׁר וְיִבְיים שְּׁים וְעָרִים גְּשְׁר בְּבְּרוֹת אוֹלִי הִי אוֹתִי וְהוֹלְי הִיד, וִי-יִיב)

ב. שהנחלה שניתה הייתה נחלה מדברית.

יינַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתִהוּ לִשְׁאוֹל מֵאֵת אָבִיהָ הַשַּׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב מַה לָּךְ: וַתֹּאמֶר לוֹ הָבָה לִי בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי וְנַתַתָּה לִי גָּלֹת מָיִם וַיִּתֶּן לָהּ כָּלֵב אֵת גָּלֹת עִלִּית וְאֵת גָּלֹת תַּחְתִּיתיי (שופטים אי, טייו)

הסרטון מתאר את מסעו של המלך סנחריב, שהעתיק זמנית את מושבו מבירתו שבאשור אל לכיש שבארץ ישראל, שהתאימה למטרותיו הצבאיות. כשנאלץ דוד לגלות מן הארץ, ביקש מן המלך הפלשתי עיר שתתאים לכוונתיו האזרחיות דווקא: "אָם נָא מֶצְאתִי חֵן בְּעִינֶידְ יִתְּנוּ לִי מֶקוֹם בְּאַחַת עֲרֵי הַשָּׁדֶה וְאֵשְׁבָה שָׁם וְלָמָּה יֵשִׁב עַבְדְּדְ

א. מה שם העיר שקיבל?

ב. על ידי מי נשרפה עיר זו מאוחר יותר?

תשובה:

א. צקלג

"וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לִבּוֹ עַתָּה אֶּסֶבֶּה יוֹם אֶחָד בְּיַד שַׁאוּל אֵין לִי טוֹב כִּי הַפֵּלֵט אִפֶּלֵט אָפָל אָרֶץ בְּלִשְׁתִּים וְנוֹאֵשׁ מִמֶּנִי שָׁאוּל לְבַקְשׁנִי עוֹד בְּכָל גְבוּל יִשְׂרָאֵל וְנִמְלַטְתִּי מִיָּדוֹ: וַיָּקָם דָּוִד וַיַּעֲבֹר הוּא וְשִׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר עְמוֹ אֶל אָכִישׁ בֶּן מְעוֹךְ מֶלֶךְ גַּת: וַיֵּשֶׁב דְּוִד עִם אָכִישׁ בְּנֵת הוּא וַאֲנָשִׁיו אִישׁ וּבִיתוֹ דָּוִד וּשְׁתֵּי נַשִּׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּיְרְעֵאלִית וַאֲבִינִיל אֵשֶׁת נָבֶל אִישׁ וּבִיתוֹ דָּוִד וּשְׁמִיוֹ בְּעָיו אֲחִינֹעַם הַיִּיְרְעֵאלִית וַאֲבִינֵיל אֵשֶׁת נָבֶל הַכַּלְמָלִת: וַיָּבָּד לְשָׁאוּל כִּי בָּרַח דְּוִד גַּת וְלֹא יָסַף עוֹד לְבַקְשׁוֹ: וַיֹּאמֶר דְּוִד אֶל אָכִישׁ אִם נָא מֶצְאתִי חֵן בְּעִינֶיךְ יִּתְנוּ לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשַּּדֶה וְאַבִּיה שָׁם וְלָפָּה יִשְׁב עִבְדְּךְ בְּעִיר הַמַּמְלֶכָה עִפְּךְ: וַיִּתָּן לוֹ אָכִישׁ בִּיוֹם הַאָּהיי (שמואל בִּילֹנְ לָבֵן הָיְתָה צִקְלַג לְבֵן הָיְתָה צִקְלַג לְבֵן הָיְתָה צִקְלַג לְבֵן הַיְתָּה צִקְלַג לְבֵן הַיְתָּה צִקְלֵג לְבֵן הָיְתָה צִקְלֵג לְבֵן הַיִּתָה אָת בִּילְלָג לְבֵן הַיְיְתָה צִקְלַג לְבֵן הָיְתָה צִקְלַג לְבֵן הָיִנְה אִיבוֹי אָנִיך יְהוּדָה עַדְ הַיִּיה עִיבְיוֹ אִירִין.

ב. עמלק

ייניְהִי בְּבֹא דָוִד וַאֲנָשִׁיו צִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַעֲמָלֵקִי פָּשְׁטוּ אֶל נֶגֶב וְאֶל צְקְלַג וַיִּשְׁרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ: וַיִּשְׁבּוּ אֶת הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּהּ צְקְלַג וַיִּשְׁרְפוּ אֹתָהּ בָּאֵשׁ: וַיִּשְׁבּוּ אֶת הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּהּ מְקָטוֹ וְעֵד נָדְוֹל לֹא הַמִיתוּ אִישׁ וַיִּנְהֲגוּ וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם: וַיָּבֹא דָוִד וַאֲנָשִׁיו מְקְטוֹ וְעֵד נָדְוֹל לֹא הַמִיתוּ אִישׁ וַיְּנְיֵהְגוּ וַיְּלְכוּ וְבְנִתְיהֶם וּבְנִתְיהֶם נִשְׁבּוּיי (שמואל אֵל הָעִיר וְהִנֵּה שְּׁרוּפָּה בָּאֵשׁ וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנִתִיהֶם נִשְׁבּוּיי (שמואל אי לי, אי-גי)

שאלה מספר ז

סנחריב הכיר בחשיבותה הצבאית של לכיש כעיר מבצר ממנה יוכל לכבוש את ירושלים. מנהיג אחד עודד את העם לבצר את חומת ירושלים בעת שהייתה מוקפת אויבים: "אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָּה אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַם חֲרַבָּה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְתוּ בָּאֵשׁ לְכוּ וְנִבְנֶה אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְלֹא נִהְיֶה עוֹד חֶרְבָּה"

א. מהיכן הגיע המנהיג לירושלים?

ב. במקום אחר בתנייך מסופר על אדם שעשה את המסלול ההפוך -מירושלים אל אותה העיר. מה שמו?

תשובה:

א. שושן הבירה

"דְּבְרֵי נְחֶמְיָה בֶּן חֲכַלְיָה וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵיו שְׁנַת עֻשְׂרִים וַאֲנִי הָיִיתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה... וַאָבוֹא אֶל יְרוּשָׁלֶם וָאֱהִי שָׁם יָמִים שְׁלשָׁה: וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעֵט עִמִּי וְלֹא הָנַּדְתִּי לְאָדָם מָה אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל לִּבִּי לַעֲשׂוֹת וַאֲנָשִׁים מְעֵט עִמִּי וְלֹא הָנַּדְתִּי לְאָדָם מָה אֱשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ: וָאֵצְאָה בְשַׁעַר הַנֵּי לִכְה וְאֶל פְּנִי עִין הַתּּנִין וְאֶל שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וָאֱהִי שֹבֵר בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלֵם הַנֵּיא לַיְלָה וְאֶל פְּנִי עִין הַתּנִּין וְאֶל שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וָאֱהִי שֹבֵר בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלֵם אֲשֶׁר הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעָרִיהָ אֻכְּלוּ בָּאשׁ... וְהַסְּנָנִים לֹא יָדְעוּ אָנָה הָלַכְתִּי וּמְה אֲנִי עשֶׁה וְלַיְּהוּדִים וְלַכּהְנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּנָנִים וֹלְיֻתֶּר עשׁה הַמְּלָאכָה עַד כֵּן לֹא הִנְּדְתִי: וְאוֹמֵר אֲלֵהֶם אֲתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָּה אֲשֶׁר יְרוּשָׁלֵם וְלֹא נִהְיָה עוֹד לֶהֶם אֶת יַד אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלֵי וְאַף דִּבְרֵי הַפֶּלֶּך אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלֵי וְאַף דִּבְרֵי הַפֶּלֶך אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לִפוֹבְה" (נחמיה אִי, אִי; בִי, הַיִּ בִּינוּ וַנְיִם וּבְנִינוּ וַיְחַיְּקוּ וְבָינִינוּ וַיְבִינוּ וְיִבְיִים וְבִּנִינוּ וַיְחַיְּשְׁן יְדִיהֶם לַּטוֹבְה" (נחמיה אִי, אִי, בִי, הִים)

ב. מרדכי

ייאִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מַרְדָּכֵי בֶּן יָאִיר בֶּן שִׁמְעִי בֶּן קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: אֲשֶׁר הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם הַגּּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה עִם יְכַנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנָצַר מֶלֶךְ בָּבֶליי (אסתר בי, הי-וי)

ראינו בסרטון כיצד סיפורה של העיר לכיש נחשף מתוך התבליטים העתיקים שנמצאו בה. גם סיפורה של ירושלים - הגלות והחורבן לצד השיבה והבניין - מתגלה מתוך ממצאים ארכיאולוגיים של כלי עתיקות. בימי שיבת ציון, ציווה כורש להשיב את כלי המקדש לירושלים: "וְהַפֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי בִית ה' אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַר מִירוּשָׁלַם וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו"

- א. מה שם האדם שמינה כורש להשיב את הכלים לירושלים?
- ב. מה שם האדם שמינה נבוכדנצר להגלות את הכלים בבלה?

תשובה:

א. ששבצר

"יְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי בִית ה' אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצֵּר מִירוּשָׁלַם וַיִּהְמֵּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי בִית ה' אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצֵּר מִירוּשְׁלַם וַיִּמְנִם בְּבִית אֱלֹהִיוּ: וַיּוֹצִיאִם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרֶס עַל יַד מִתְרְדָת הַגּוְּבָּע נְיִסְבְּעָל הַנְשְׁבָּעִר הַנְּשִׁיא לִיהוּדָה... כָּל כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל הֶעֱלָה שֵׁשְׁבַּצֵּר עִם הַעָּלוֹת הַגּוֹלָה מִבָּבֶל לִירוּשָׁלָם" (עזרא א',

ב. נבוזראדן

ייּוּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשִּׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶדְ יִּנְּבְּלְיִרוּשָׁלָם: וַיִּשְׂרְף עָבְיּלְבְּלְיִרוּשְׁלָם: וַיִּשְׂרְף אָדָן רַב טַבְּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ בְּבֶל יְרוּשְׁלָם: וַיִּשְׂרְף אֶת בִּית הִי וְאֶת בִּית הַיְּמֶלֶדְ וְאֵת כָּל בָּתִּי יְרוּשְׁלַם וְאֶת כָּל בִּית גַּדוֹל שְׂרֵף בָּאשׁ... וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בִּית הִי וְאֶת הַסְּיֹנוֹת וְאֶת יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בִּית הִי וְאֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַכְּבּוֹת וְאֶת הַכְּלְה: וְאֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַכָּבּוֹת וְאֶת בָּלְה: וְאֶת הַסִּירֹת וְאֶת הַבָּלְחוּי בָּם לָקחוּי וְאֶת הַמְּלְּרוֹת וְאֶת הַפַּבּוֹת וְאֶת הַפַּבּוֹת וְאֶת הַפַּבּוֹת וְאֶת הַפַּבּוֹת וְאֶשֶׁר בָּהָב וַהְיְּחְבִּית הִי הְעָשְׁר לְּמָח לְבִית הִי הַשְּּלִתוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית הִי לַא הָיָה מִשְּׁקַל לִנְחשֶׁת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶה" (מלכים בי כייה, חי-ט"ז)

הסרטון השלישי: עתלית

שאלה מספר 9

למרות שהמעפילים הגיעו אל מולדתם שלהם - עדיין הייתה המולדת תחת שלטון, המנדט הבריטי והמדינה טרם קמה. בתקופה אחרת, היה זה עם ישראל שגרם לעם האויב להיות כלוא בארצו שלו, על ידי חסימת הדרך למעבר הירדן. גם בתקופת המלכים, היה זה מלך ישראל שיזם את המלחמה מול המלך של עם זה.

א. מה שם המלך הנכרי המותקף?

ב. מי ניבא: "וּבָנוּ בְנֵי נֵכָר חֹמֹתַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם יְשַׁרְתוּנֶדְ"?

תשובה:

א. מישע

ייןְאֵהוּד נִמְלֵט עֵד הִתְּמַהְמְהָם וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמְלֵט הַשְּׁעִירָתָה: וַיְהִי בְּבוֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר בְּהַר אֶפְרָיִם וַיִּרְדוּ עִמּוֹ בְנֵי יִשְּׁרָאֵל מִן הָהָר וְהוּא לפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רִדְפוּ אַחֲרֵי כִּי נָתַן הי אֶת אֹיְבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיֶדְכֶם וַיֵּרְדוּ אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְמוֹאָב וְלֹא נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹריי (שופטים ג', כייו-כייח)

ייוּמִישַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב הָיָה נֹקֵד וְהַשִּׁיב לְמֶלֶךְ יִשְּׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף כָּרִים וּמֵאָה אֶלֶף אֵילִים צָמֶר: וַיְּהִי כְּמוֹת אַחְאָב וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְּׂרָאֵל: וַיֵּצֵא אֶלֶף אֵילִים צָמֶר: וַיְיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְּׁרָאֵל: וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוֹּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב בְּשַׁע בִּי הַתֵּלֵךְ אִתִּי אֶל מוֹאָב יְהוֹשְׁפַט מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב בְּשַׁע בִּי הַתֵּלֵךְ אִתִּי אֶל מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה כָּמוֹנִי כַמוֹךְ כְּעַמִי כְעַמֶּךְ כְּסוּסֵי כְּסוּסִידְיי (מלכים בּי גִי, די-זי)

ב. ישעיהו (סי, יי)

מחנה המעצר בעתלית הוקם על ידי הבריטים לאחר החלטתם לצמצם ולעתים אף למנוע עליית יהודים לארץ ישראל. אומה שכנה מואשמת פעמיים - על ידי שני נביאים שונים - בכך שהסגירה ומכרה את עם ישראל לשני עמים אחרים.

א. מיהי האומה?

ב. מי ניבא: ייְהֵבֶאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נַשָּׁאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לִיִצְחָק וּלִיַעִקֹב וְנַתַתִּי אֹתָהּ לֵכֵםיי?

תשובה:

א. צור

ײכֹה אָמַר הי עַל שְׁלשָׁה פִּשְׁעֵי צֹר וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה לֶאֶדוֹם וְלֹא זָכְרוּ בְּרִית אַחִים: וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנֹתֶיהָיי (עמוס אי, טי-יי)

"יְגַם מָה אַתֶּם לִי צֹר וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת הַגְּמוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עֻלַי יִוְגִם מָה אַתֶּם לִּיִלִים אַלִּי קַל מְהֵרָה אָשִׁיב גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: אֲשֶׁר כַּסְפִּי וּזְהָבִי לְּמִלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: אַשֶּׁר כַּסְפִּי וּזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדֵּי הַטֹּבִים הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵיכֶם: וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנִי יְרוּשָׁלַם מְעַל גְּבוּלָם: הִנְנִי מְעִירָם מִן הַמְּקוֹם מְעַל גְּבוּלָם: הִנְנִי מְעִירָם מִן הַמְּקוֹם מְעַל גְּבוּלָם: הִנְנִי מְעִירָם מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר מְכַרְתָּם אֹתָם שְׁמָּה וַהֲשָׁבֹתִי גְמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: וּמְכַרְתִּי אֶת בְּנֵיכֶם וְאָת בְּנִי יְהוּדָה וּמְכָרוּם לִשְׁבָּאיִם אֶל גּוֹי רַחוֹק כִּי הִי דְּבֵּר" (יואל דִי, דִי-חִי)

ב. משה (שמות וי, חי)

תלאות המעצר הצטרפו לשרשרת התלאות שהייתה מנת חלקם של המעפילים בדרכם אל המולדת - רובם היו ניצולי שואה וחלקם שהו במחנות מעצר נוספם. דמויות רבות בתנ"ך חיו חיים מלאי תלאות. הכתוב מספר על אישה שנלקחה בשבי האויב ונפדתה, ולאחר שנים נרצח בנה.

- א. מי האישה?
- ב. מי ניבא: יוּוּזְרַעְתִּיהָ לִּי בָּאָרֶץ וְרָחַמְתִּי אֶת לֹא רָחָמָהיי?

תשובה:

א. אחינעם היזרעאלית

ייוּשְׁתֵּי נְשֵׁי דָוִד נִשְׁבּוּ אֲחִינֹעַם הַיּּזְרְעֵלִית וַאֲבִינֵיִל אֵשֶׁת נָבָּל הַכַּרְמְלִייי (שמואל אי לי, הי)

ייוַיּנָּלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִתיי (שמואל בי גי, בי)

יינִיְצֵּו אַבְשָׁלוֹם אֶת נְעָרָיו לֵאמֹר רְאוּ נָא כְּטוֹב לֵב אַמְנוֹן בַּיַּיִן וְאָמַרְתִּי אֲבְיַכֶם הַכּּוּ אֶת אַמְנוֹן וַהְמִתֶּם אֹתוֹ אַל תִּירָאוּ הֲלוֹא כִּי אָנֹכִי צִוִּיתִי אֶתְכֶם אֲלִיכֶם הַכּּוּ אֶת אַמְנוֹן וַהְמִתֶּם אֹתוֹ אַל תִּירָאוּ הֲלוֹא כִּי אָנֹכִי צִוְּיתִי אֶבְשָׁלוֹם חְזְקוּ וְהְיוּ לִבְנֵי חָיִל: וַיִּצְשׁוּ נַעֲרִי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כַּאֲשֶׁר צִּוָּה אַבְשְׁלוֹם וַיְּקְמוּ כָּלְבְּיִ הַמֶּלֶךְ וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל פִּרְדּוֹ וַיָּנֻסוּיִי (שמואל בי יייג, כייח-נִיס)

ב. הושע (בי, כייה)

ימיה של עתלית תחת שלטון זר היו ארוכים - הצלבנים שלטו בה, אחריהם גם הטורקים ולבסוף הבריטים - והיום היישוב עתלית הוא יישוב יהודי משגשג. בימי אחד המלכים שבו לגבול ישראל ערים שנלקחו על ידי עם נכרי במלחמה. היסטוריית המלחמות עם עם זה הייתה ארוכה - עוד משחר התנחלות השבטים בארץ.

- א. כמה שנים נשתעבדו ישראל לעם זה בימי השופטים?
- ב. מי ניבא: ייעַתָּה אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב וְרְחַמְתִּי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵליי?

תשובה:

8 . N

ײַניָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת הֶעָרִים מִיַּד בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב אֶת עָרִי יִשְׂרָאֵלִיי (מלכים בי יייג, כייה)

ייוַיַּצְשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָרַע בְּעִינֵי הֹי וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת הוּ אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָאֲשֵׁרוֹת: וַיִּחֵר אַף הוּ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד כּּוּשׁן רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ אֲרַם נַהֲרָיִם וַיַּעַבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כּוּשֵׁן רִשְׁעָתַיִם שְׁמֹנֶה שָׁנִיםיי (שופטים גי, זי-חי)

ב. יחזקאל (לייט, כייה)

הסרטון הרביעי: בית העצמאות

שאלה מספר 13

החלוצים היו עסוקים בבניית בתי העיר החדשה - תל אביב, תוך כדי שהתרגשה עליהם מלחמת תש"ח. מסופר על עיר שתוך כדי בניינה נאלצו הבונים להיות מוכנים גם להגן על עצמם מפני האויב ולשאת נשק.

- א. כמה זמן נמשכה הבניה בתנאים אלה?
- ב. מי ניבא: ייןנְבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּה וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפַּטוֹ וֵשֵׁביי?

תשובה:

א. 52 יום

"וָאַעֲמִיד אֶת הָעָם לְמִשְׁפָּחוֹת עם חַרְבֹתֵיהֶם רָמְחֵיהֶם וְקַשְׁתֹּתִיהֶם: וָאֵרֶא וְאַקוּם וָאַל הַחֹרִים וְאֶל הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ מִפְּגֵיהֶם נְאָקוּם וָאַל יְהַנּוֹרָא זְכֹרוּ וְהִלְּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּגֵיכֶם וּבְּכֹתִיכֶם נְשִׁיכֶם וּבְּתַּיכֶם: וַיְהִי פַּאֲשֶׁר שְׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע לְנוּ וַיָּפֶר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצְתָם וּבְּשָׁרִיכֶם: וַיְהִי פַּאֲשֶׁר שְׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע לְנוּ וַיָּפֶר הָאֱלֹהִים אֶת עֲצְתָם וַנְשְׁבִּי כָּבְּנוּ אֶל הַחוֹמָה אִישׁ אֶל מְלַאכְתּוֹ: וַיְהִי מִן הַיּוֹם הַהוּא חֲצִי נְעָרִי עִשִּׁים בַּמְּלָאכָה וְחָצְיָם מַחֲזִיקִים וְהַרְמָחִים הַמְּגִנִּים וְהַקְּשְׁתוֹת וְהַשִּׁרְיֹנִים וְהַשְּׁרִים אַחְבִי כָּל בִּית יְהוּדָה: הַבּוֹנִים בַּחוֹמָה וְהַנִּשְׁאִים בַּסֶּבֶל עֹמְשִׁים הְבָּבְּלְאכָה וְאַחַת מַחֲזֶקֶת הַשְּׁלַח: וְהַבּוֹנִים אִישׁ חַרְבּוֹ אֲשָׁרִים עַל מְתְנֵיו וּבּוֹנִים וְהַתּלְאַבָּה וְהַתּלִּאכָה וְאָחַת מַחֲזֶקֶת הַשְּׁלַח: וְהַבּּוֹנִים אִישׁ חַרְבּוֹ אֲשֹׁלִח: וְהַבּוֹנִים אִישׁ חַרְבּוֹ אֲשֹׁרִי (נחמיה די, גי-ייב)

ײַוַתִּשְׁלֵם הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים וּשְׁנַיִם יוֹםײ (נחמיה וי, טײו)

ב. ירמיהו (לי, יייח)

שמענו בסרטון כי בטרם נבנתה וקיבלה את שמה הנוכחי, נקראה העיר תל אביב בשם ייאחוזת ביתיי. אדם אחד לכד עיר ובחר להחליף את שמה הקודם - בשמו שלו.

- א. במקום אחר בתנ"ך מוזכרת העיר בשמה החדש. באיזה הקשר?
 - ב. מי ניבא: ייןקֹרָא לָדְ שֵׁם חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי הי יִקְּבֶנוּיי?

תשובה:

א. מלחמת גדעון במדין

ייְוֹכַבַּח הָלַדְ וַיִּלְכֹּד אֶת קְנָת וְאֶת בְּנֹתֶיהָ וַיִּקְרָא לָה נֹבַח בִּשְׁמוֹיי (במדבר לייב, מייב)

"וַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶדְ הַשְּׁכוּנֵי בָאֲהָלִים מִקֶּדֶם לְנֹבַח וְיָגְבְּהָה וַיַּדְ אֶת הַמַּחֲנֶה וְהַיַּעַל גִּדְעוֹן דֶּרֶדְ הַשְּׁכוּנֵי בָאֲהָלִים מִקֶּדֶם לְנֹבַח וְיָגְבְּהָה וַיִּלְכֹּד אֶת שְׁנֵי וְהַמְּחֲנֶה הָיָרִדֹּף אַחֲרִיהֶם וַיִּלְכֹּד אֶת שְׁנֵי מַלְכֵי מִדְיָן אֶת זֶבַח וְאֶת צַלְמֻנָּע וְכָל הַמַּחֲנֶה הֶחֲרִיד: וַיָּשָׁב גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ מַלְכֵי מִדְיָן אֶת זֶבַח וְאֶת צַלְמֻנָּע וְכָל הַמַּחֲנֶה הֶחְרִיד: וַיָּשָׁב גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ מִן הַמִּלְחָמָה מִלְמַעֲלֵה הֶחָרֶסִי (שופּטים חי, ייא-ייג)

ב. ישעיהו (סייב, בי)

בין שהייתה יד החלוצים על העליונה בשעת המלחמה ובין שלא -המשיכו בפעולות הבנייה וההתיישבות. עיר שנחרבה במלחמת אחים, נבנתה מחדש על ידי יושביה המנוצחים. אחד ממלכי יהודה הוסיף לבנותה עוד, הפעם כמנצח.

א. מי המלך?

ב. מי ניבא: ייְוְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עַרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּיי?

תשובה:

א. אסא

ײַניַּצְשׂוּ כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן וַיִּשְׂאוּ נַשִּׁים לְמִסְפָּרָם מִן הַמְּחֹלְלוֹת אֲשֶׁר נָּזָלוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל נַחֲלָתָם וַיִּבְנוּ אֶת הֶעָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶםיי (שופטים כייא, כייג)

ייניְהִי פִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִּרְצָה: וְהַמֶּלֶדְ אָסָא הִשְׁמִע אֶת כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה הְשְׁמִיע אֶת כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶּן בָּם הַמֶּלֶדְ אָסָא אֶת גָּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת הַמִּצְפָּהיי (מלכים אי טייו, כייב-כייב)

ב. עמוס (טי, יייד)

ראינו בסרטון כיצד מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון של תל אביב, הפך את ביתו הפרטי למוזיאון העיר. מסופר על אדם אחד שהקדיש גם הוא את ביתו לייעוד אחר, אולם לימים נלקחו כלי ביתו לעיר אחרת. אחד ממלכי ישראל הקדיש גם הוא עיר זו לאותו הייעוד.

א. מיהו המלך?

ב. מי ניבא: ייבְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב אֶל הַפָּקוֹם הַצֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵּית הייי?

תשובה:

א. ירבעם

"וְהֵמָּה לָקְחוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָּׁה מִיכָה וְאֶת הַכּּהֵן אֲשֶׁר הָיָה לוֹ וַיָּבֹאוּ עַל לַיִשׁ עַל עַם שֹׁמֵט וּבֹטֵחַ וַיַּכּוּ אוֹתָם לְפִי חָרֶב וְאֶת הָעִיר שָּׁרְפוּ בָּאֵשׁ: וְאֵין מַצִּיל כִּי רְחוֹקָה הִיא מִצִּידוֹן וְדָבָר אֵין לָהֶם עִם אָדָם וְהִיא בָּעִמֶּק אֲשֶׁר לְבֵית רְחוֹב וַיִּבְנוּ אֶת הָעִיר וַיֵּשְׁבוּ בָהּ: וַיִּקְרְאוּ שֵׁם הָעִיר דָּן בְּשֵׁם דָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוּלֵּד לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלֶם לַיִשׁ שֵׁם הָעִיר לָרְאשׁנָה" (שופטים י"ח, כ"ז-כ"טי)

"וַלֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ עַתָּה תָּשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד: אִם יַצְלֶה הָעָם הַאֶּה לֵצְשׁוֹת זְבָחִים בְּבֵית הי בִּירוּשָׁלֵם וְשָׁב לֵב הָעָם הַאֶּה אֶל אֲדֹנִיהֶם אֶל רְחַבְעָם מֵלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּנְעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעֵשׁ שְׁנִי מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּנְעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעֵשׁ שְׁנִי עֶּלְוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֵגְלִי זָהָב וַלֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב לָכֶם מֵעְלוֹת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה אֱלֹהֶיךְ יִשְּׁרָאֵל אֲשֶׁר הָעֶם לִּבְּיָ מִאֶּלוּךְ מִאֶּרֶים: וַיָּשֶּׁם אֶת הָאֶחָד בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן: וַיְהִי הָדֶּרָ הַאָּה לְחַשְּאת וַיֵּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דְּן" (מלכים אי י"ב, כ"ו-לי)

ב. חנניה בן עזור (ירמיהו כ"ח, גי)

גם תנאי השטח וגם תנאי המלחמה הקשו על החלוצים בהקמת העיר החדשה, אך היום עומדת לפנינו תל אביב בנויה ועצמאית. לאחר גלות עשרת השבטים, ירשו יושבי ערים נכריות את מקומם בערי ישראל. את אחת מן הערים מזכיר ישעיהו בנבואתו על שיבת הנידחים לעתיד לבוא.

א. מה שם העיר?

ב. מי ניבא: "וְהָיְתָה יְרוּשָׁלַם קֹדֶשׁ וְזָרִים לֹא יַעַבְרוּ בָהּ עוֹד"?

תשובה:

א. חמת

ייוַיָּבֵא מֶלֶדְ אַשׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוּא וּמֵחֲמָת וּסְפַּרְוַיִם וַיֹּשֶׁב בְּעָרִי שׁמְרוֹן תַּחַת בְּנִי יִשְּׁרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת שֹׁמְרוֹן וַיִּשְׁבוּ בְּעָרִיהָ: וַיְהִי בִּתְחַלֵּת שׁבְתָּם שָׁם לֹא יָרְאוּ אֶת הי וַיְשַׁלַּח הי בָּהֶם אֶת הָאֲרָיוֹת וַיִּהְיוּ הֹרְגִים בָּהֶם: וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶדְ אַשׁוּר לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגְּלִיתְ וַתּוֹשֶׁב בְּעָרִי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וַיְשַׁלַּח בָּם אֶת הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם מְמִיתִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר אֵינָם יֹדְעִים אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: וַיְצֵּו מֶלֶדְ אַשׁוּר לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָה אֶחָד מֵהַכֹּהְנִים אֲשֶׁר הִגְּלִיתֶם מִשְׁם וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם וְיֹרֵם אֶת מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ: וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכּּהְנִים אֲשֶׁר הִגְּלוּ מִשְׁמְרוֹן וַיִּשֶׁב בְּבִית אֵל וַיְהִי מוֹרֶה הַאָּרֶץ: וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכּּהְנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשְׁמְרוֹן וַיִּשֶׁב בְּבִית אֵל וַיְהִי מוֹרָה

ייְוְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שֵׁנִית יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְּׁאֵר מֵאַשׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמֵעִילָם וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת וּמֵאִיֵּי הַיָּם: וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפָצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץיי (ישעיהו יייא, יייא-יייב)

ב. יואל (די, יייז)

השלב השני

שאלות בזק באמצעות משחק מחשב

התשובה	השאלה	
כד (בראשית כייד, טייו)	היה על שכמה של רבקה כשפגשה את עבד אברהם	דומם
אלה (שמואל בי יייח, טי)	העץ בו נתפס שערו של אבשלום	צומח
שור (בראשית מייט, וי)	השלם: ייכִּי בְאַפֶּם הָרְגוּ אִישׁ וּבִרְצֹנָם עִקְרוּ יי	חי
גדעון	כד, אלה, שור	אדם

התשובה	השאלה	
כתונת (בראשית לייז, גי)	הבגד המיוחד שקיבל יוסף מיעקב אביו	דומם
תאנה (מלכים בי כי, זי)	הפרי באמצעותו נרפא חזקיהו מן השחין	צומח
נחש (ישעיהו סייה, כייה)	השלם: "וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל תָּבֶן וְ עָפָּר לַחְמוֹיי	חי
אדם/חווה	כתונת, תאנה, נחש	אדם

התשובה	השאלה	
מעיל (שמואל אי בי, יייט)	הבגד שהעלתה חנה לשמואל בשילה	דומם
אשל בראשית כייא, לייג)	העץ שנטע אברהם בבאר שבע	צומח
אתונו (בראשית מייט, יייא)	השלם: "אֹסְרִי לַגָּפֶּן עִירוֹ וְלַשֹּׁרֵקָה בְּנִי "	חי
שאול	מעיל, אשל, אתון	אדם

התשובה	השאלה	
אדרת (יונה ג', ו')	הבגד שפשט מעליו מלך נינוה ובמקומו לבש שק	דומם
גפן (שופטים טי, יייג)	העץ שסירב למלוך באמרו: "הֶחֱדַלְתִּי אֶת תִּירוֹשִׁי"	צומח
דב (ישעיהו יייא, זי)	השלם: "וּפָּרָה נָ תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן"	חי
אלישע	אדרת, גפן, דב	אדם

התשובה	השאלה	
יואב (שמואל בי יייד, כייב)	מי אמר: ייהַיּוֹם יָדַע עַבְדְּדְ כִּי מָצָאתִּי חֵן בְּעִינֶידְיי?	נביאים ראשונים
תגלת פלאסר (מלכים בי טייז, טי)	מי המלך שהרג את רצין מלך ארם?	מלכים
בן הדד (עמוס אי, די)	עליו אמר עמוס: ייְוְשָׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּבֵּית חֲזָאֵל וְאָכְּלָה אַרְמְנוֹתיי	נביאים אחרונים
אבל בית מעכה	יואב, תגלת פלאסר, בן הדד	מקום משותף

התשובה	השאלה	
יהושע (יהושע כייב, חי)	מי אמר: ייחִלְקוּ שְׁלַל אֹיְבֵיכֶם עִם אֲחֵיכֶםיי?	נביאים ראשונים
אמציהו (מלכים בי יייב, כייב; יייד, הי)	מי המלך שהרג את רוצחי אביו?	מלכים
סנחריב (מלכים בי יייט, כייז)	עליו אמר ישעיהו: ייְשִּׁבְתָּדְ וְצֵאתְדְ וּבֹאֲדְ יָדָעְתִּי וְאֵת יִּשְׁרָּהְ וְבֵּאָרְ יָדָעְתִּי וְאֵת הִּתְּבְּנְיִי אֵלֵיי	נביאים אחרונים
לכיש	יהושע, אמציהו, סנחריב	מקום משותף

מקבץ מספר ז

התשובה	השאלה	
גדעון (שופטים וי, לייט)	מי אמר: ייאַל יִחַר אַפְּךָּ בִּי וַאֲדַבְּרָה אַךְ הַפָּעַםיי?	נביאים ראשונים
שלמה (מלכים אי טי, טייו)	מי המלך שבנה את חומת ירושלים?	מלכים
יעקב (ירמיהו לי, יי)	עליו אמר ירמיהו: ייהָנְנִי מוֹשִׁיעֲךְ מֵבָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךְ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָםיי	נביאים אחרונים
סָכּות	גדעון, שלמה, יעקב	מקום משותף

התשובה	השאלה	
שמעי בן גרא שמואל בי יייט,) כי)	מי אמר: ייןאַל תּזְכּׂר אֵת אֲשֶׁר הֶעֶנָה עַבְדְּדִּיי?	נביאים ראשונים
חזאל (מלכים בי יייח, לייג)	מי המלך שהכה את נחלת גד ראובן ומנשה?	מלכים
דוד (יחזקאל לייז, כייד)	עליו אמר יחזקאל: ייןְעַבְּדִּי מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלֶּם"	נביאים אחרונים
גת	שמעי בן גרא, חזאל, דוד	מקום משותף

השלב השלישי

ראש בראש

ראש בראש- ממלכתי

צמד ראשון: ארון הי

כמה חודשים שהה ארון הי בשדה הפלשתים? **תשובה:** 7 (שמואל אי וי, אי)

צמד שני: שנים

מי ניבא שנתיים לפני הרעש?

תשובה: עמוס (עמוס אי, אי)

צמד שלישי: בנים

שם נרצחו 70 בני אחאב **תשובה:** שומרון (מלכים בי יי, זי)

צמד רביעי: בני לוויה

עם כמה אנשים הלך שמעי לקראת דוד בעת ששב ארצה? **תשובה:** 1,000 (שמואל בי יייט, יייח)

כמה חודשים שהה ארון ה' בבית עובד אדום הגיתי? תשובה: 3

(שמואל בי וי, יייא)

מי הוליד את בנו שנתיים אחר המבול?

תשובה: שם (בראשית י"א, י")

שם נרצחו 70 בני גדעון **תשובה:**עפרה (שופטים טי, הי)

עם כמה אנשים הלך עשו לקראת יעקב בעת ששב ארצה? **תשובה:** 400

(בראשית לייב, וי)

מי מלך אחרי יהושפט? **תשובה:** יהורם (מלכים בי חי, טייז)

באיזה ספר מוזכר שְׁכַנְיָה בֶּן יְחִיאֵל? **תשובה:** עזרא (יי, בי)

מי אמר: "וְאָם גֶשׁ בִּי עֻוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד אָבִיךְ לָמָה זֶּה תְבִיאֵנִי"? **תשובה:** דוד (שמואל אי כי, חי)

בנחלת איזה שבט נוכל למצוא אֶת חֶשְׁבּוֹן וְאֶת אֶלְעָלֵא וְאֵת קִרְיָתָיִם? **תשובה:** ראובן (במדבר לייב, לייז)

צמד חמישי: שושלת המלוכה

מי מלך אחרי יהויכין? **תשובה:**צדקיהו (מלכים בי כייד, יייז)

צמד שישי: אזכורים

באיזה ספר מוזכר אוּרִיָּהוּ בֶּן שְׁמַעְיָהוּ? תשובה: ירמיהו (כייו, כי)

צמד שביעי: עוונות

מי אמר:"וְעַתָּה אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶדְ וְאִם יֶשׁ בִּי עָוֹן וֶהֱמִתָנִי"? **תשובה:** אבשלום (שמואל בי י"ד, ל"ב)

צמד שמיני: נחלות

בנחלת איזה שבא נוכל למצוא אֶת חֶלְבָּה וְאֶת אֲפִיק וְאֶת רְחֹב? **תשובה:** אשר (שופטים אי, לייא)

מי הנביא שאמר: ייהַעוֹד הַאֶּרַע בּּמְּגוּרָה וְעַד הַגָּפֶּן וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ הַזַּיִת לֹא נַשָּׂאיי? תשובה:חגי (בי, יייט)

למי נאמר: "גַּם אֶת הַדָּבָר הַאֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה"? **תשובה:** משה (שמות ל"ג, י"ז)

צמד תשיעי: שבעת המינים

מי הנביא שאמר: ייכִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי עֵץ נָשָׂא פִרְיוֹ תְּאֵנָה וָגֶפֶּן נַתְנוּ חֵילָםיי? תשובה:יואל (בי, כייב)

צמד עשירי: מילוי בקשה

למי נאמר: ייהִנֵּה נָשָּׁאתִי פָּנֶידְ נַּם לַדָּבָר הַאֶּהיי? **תשובה:** לוט (בראשית יייט, כייא)

ראש בראש- ממלכתי דתי

למי נאמר: ייוְכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר

אֵלֵינוּ נַעֲשֵׂהײ?

תשובה: יהוא

(מלכים בי יי, הי)

מה שמו של הממונה ייעל הַבַּיתיי במלכות אחאב?

תשובה: עבדיהו

(מלכים אי יייח, גי)

באיזו עיר צמו יישָׁרְעַת יָמִיםיי? .

תשובה:יביש גלעד

(שמואל אי לייא, יייג)

כמה ארמים הכה דוד בגיא מלח?

18,000 תשובה:

(שמואל בי חי, יייג)

צמד ראשון: מילוי בקשה

למי נאמר: ייוְכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַי

אַעשָׂהײ?

תשובה: בלעם

(במדבר כייב, יייז)

צמד שני: הממונה ייעל הביתיי

מה שמו של הממונה "עַל הַבַּית"

במלכות שלמה?

תשובה: אחישר

(מלכים אי די, וי)

צמד שלישי: צום

באיזו עיר צמו יישָׁלשֵׁת יַמִיםיי?

תשובה: שושן

(אסתר די, טייז)

צמד רביעי: מלחמות

כמה אדומים הכה אמציה בגי

מלח?

10,000 תשובה:

(מלכים בי יייד, זי)

צמד חמישי: סוסים

מי סחרו עם צור בייסוּסִים וּפָּרָשִׁים וּפְרָדִיםיי? **תשובה:** בית תוגרמה (יחזקאל כייז, יייד)

מי אמר: ייוַיַּהֲפֹּךְ אֱלֹהֵינוּ הַקְּלֶלֶה לִבְרָכָהיי? תשובה:נחמיה (נחמיה יייג, בי)

מי העיר שיושביה נמשלו לארזי הלבנון? תשובה: שכם [ובית מלוא] (שופטים טי, טייו)

מה שם בנו של פינחס בן אלעזר הכהן? תשובה: אבישוע (עזרא זי, הי) מי החזיקו בחומת ירושלים
"מֵעַל שַׁעַר הַסּוּסִים"?
תשובה:הכהנים
(נחמיה ג', כ"ח)

צמד שישי: פורענות ונחמה

מי אמר: ייְוְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָהיי? **תשובה:**עמוס (עמוס טי, די)

צמד שביעי: ארז הלבנון

מי המלך שנמשל לארז הלבנון?

תשובה:יואש מלך ישראל (מלכים בי יייד, יייט)

צמד שמיני: בני כהנים

מה שם בנו של ישוע בן יוצדק הכהן? תשובה: יויקים (נחמיה יייב, כייו) השלם: ייעַל כֵּן אֶמְאַס וְנָחַמְתִּני...יי

תשובה:"עַל עָפָּר וָאֵפֶּר" (איוב מײב, וי)

מי האדם הראשון שקרע את בגדיו? תשובה:ראובן (בראשית לייז, כייט)

צמד תשיעי: השלמת פסוק

השלם: ייעַל זֹאת הֱקִיצֹתִי ַנְאֶרְאֶה...יי **תשובה:** ייוּשְׁנַתִי עַרְבָּה לִּייי (ירמיהו לייא, כייה)

צמד עשירי: פעמים ראשונות

מי האדם הראשון שחלם חלום?

תשובה: אבימלך (בראשית כי, גי)